

Sygn. akt I UK 212/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania H. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 października 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 lutego 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni H. R. w dniu 28 lipca 2014 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddziale w Ł. wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.; dalej ustawa emerytalna) - od 8 stycznia 2009 r.

Decyzją z dnia 5 sierpnia 2014 r. organ rentowy odmówił przeliczenia wysokości emerytury.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 1 lipca 2015 r., w sprawie IV U (...), zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał H. R. prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej od 1 lipca 2014 r., przyjmując, że hipotetyczne obliczenia organu rentowego wskazują, że wysokość emerytury w systemie kapitałowym wyniosłaby 6.434,91 zł i jest świadczeniem korzystniejszym od dotychczas pobieranego, a nadto wnioskodawczym spełniła warunki z art. 55 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 21 czerwca 2016 r., w sprawie III AUa (...), oddalił apelację organu rentowego od powyższego wyroku. Wykonując wyrok Sądu Okręgowego w S. z 1 lipca 2015r., organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję z dnia 9 sierpnia 2016 r., przyznając H. R. prawo do emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej - od 1 lipca 2014 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku. Jednocześnie ustalił, że kwota emerytury od 1 lipca 2014 r. wynosi 4.646,95 zł i że nie podejmuje jej wypłaty, ponieważ jej wysokość jest mniej korzystna od emerytury ustalonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy zważył, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w S. z 1 lipca 2015 r., wydany w sprawie IV U (...), nie został przez organ rentowy wykonany, bowiem metodologia zastosowana w zaskarżonej decyzji dała taki wynik, że wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej okazała się niższa od dotychczas obliczonej na podstawie art. 53 tej ustawy. W ocenie Sądu, w świetle prawomocnego wyroku z dnia 1 lipca 2015 r. wnioskodawczyni nabyła prawo do obliczenia emerytury w systemie kapitałowym od 1 lipca 2014 r. (o co wnioskowała 28 lipca 2014 r.). W związku z tym należało przyjąć kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji, zewidencjonowanych na koncie na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o obliczenie emerytury w systemie kapitałowym, czyli na dzień 30 czerwca 2014 r., podzieloną przez średnie dalsze trwanie życia - ustalone dla wieku wnioskodawczyni na ten dzień.

W wyniku apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 15 lutego 2018 r., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

W pisemnych motywach wyroku Sąd Apelacyjny podkreślił, że wnioskodawczynie złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego w styczniu 2009 r., co zostało przesądzone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w S., który przyznał jej emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego od 30 stycznia 2009 r. Po tym dniu wnioskodawczynie nadal pozostawała w zatrudnieniu i w dniu 28 lipca 2014 r. złożyła wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej. Sąd podkreślił, że art. 55 ustawy emerytalnej pozwala na obliczenie wysokości świadczenia według nowych zasad, to jest przewidzianych dla młodszych roczników, o ile emerytura obliczona na podstawie art. 26 ustawy jest wyższa od dotychczasowej a spór w niniejszej sprawie sprowadza się do określenia daty, na którą należy porównywać wysokość świadczeń - na dzień złożenia wniosku o emeryturę czy na dzień złożenia wniosku o obliczenie emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej. W ocenie Sądu Apelacyjnego, prawidłowa jest ta pierwsza opcja. Z takiego zaś porównania wynika, że emerytura kapitałowa jest niższa, w związku z czym zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła wnioskodawczynie, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. (-) art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej przez błędną wykładnię polegającą na tym, że Sąd Apelacyjny przyjmuje, że z treści tego przepisu wynika, że porównania wysokości emerytury obliczonej według dwóch wariantów należy dokonać na styczeń 2009 r. bądź marzec 2009 r., to jest „w czasie płatności po raz pierwszy emerytury z art. 27”. Mimo że wnioskodawczynie, po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (24 grudnia 2008 r.) pozostawała nadal nieprzerwanie w obowiązkowym ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym przez kolejne 6 lat i 1 miesiąc. Nadto w wyroku Sądu Apelacyjnego występuje brak konsekwencji w zakresie przyjmowania, od kiedy wypłacona została wnioskodawczynie emerytura z art. 27 ustawy emerytalnej; (-) art. 116 w związku z art. 55 i 26 i art. 129 ustawy emerytalnej przez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów polegające na tym, że przypisywanie

wnioskodawczym zamiaru wejścia do systemu wyliczania jej emerytury powszechnej w systemie kapitałowym od stycznia 2009 r. bądź marca 2009 r. nie znajduje oparcia w materiale dowodowym zgromadzonym w aktach ubezpieczeniowych wnioskodawczym. Zamiar taki musiałby przejawiać się w złożeniu stosownego w tym zakresie wniosku a wniosek w tym zakresie po raz pierwszy wnioskodawczyni złożyła dopiero w dniu 28 lipca 2014 r. (-) art. 25 i 26 w związku z art. 55 oraz art. 108 ustawy emerytalnej przez błędną wykładnię tych przepisów - a art.108 - przez niewłaściwe zastosowanie. Przepis art. 25 ustawy emerytalnej dotyczy zasady waloryzacji podstawy wymiaru emerytury wyliczanej w systemie zdefiniowanej składki i w stosunku do osób objętych treścią art.55 ustawy odnosi się także do waloryzacji podstawy wymiaru emerytury wyliczanej w systemie kapitałowym, które może nastąpić w wyniku złożenia przez tę osobę wniosku o takie przeliczenie. Wykładnia językowa art. 25 musi ściśle odpowiadać usytuowaniu tej normy prawnej w kontekście powiązanych z nią innych przepisów korespondujących z tym przepisem, czyli z art. 26 i art. 108 - jako powiązanych z sobą norm prawa. Zdaniem wnioskodawczyni, porównania wysokości emerytury należy dokonać na moment wejścia po raz pierwszy przez daną osobę do nowego systemu, tj. na miesiąc poprzedzający miesiąc, w którym został złożony wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej; (-) art.108 ustawy emerytalnej przez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na tym, że przepis ten zastosowany został do okresu, w którym wnioskodawczym wypłacana była emerytura według starych zasad, do których nie ma on zastosowania ze względu na przynależność wnioskodawczyni w okresie od stycznia 2009 r. do lipca 2014 r. do starego systemu; art. 2a ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300) przez nierówne traktowanie wnioskodawczyni w stosunku do innych ubezpieczonych objętych tak jak ona treścią art. 55 ustawy emerytalnej, w stosunku do których przyjmowano zasadę waloryzacji podstawy wymiaru (z art. 25) na miesiąc poprzedzający miesiąc złożenia przez zainteresowanego wniosku o takie przeliczenie, co pozwalało tym osobom na pełne wykorzystanie zgromadzonych na ich indywidualnym koncie w ZUS środków na zabezpieczenie ich przyszłej

egzystencji w wieku bezproduktywnym, co było celem ustawodawcy wprowadzającego nowy system.

Skarżąca podniosła także zarzut naruszenia art. 379 pkt 3 k.p.c., wskazując, że sprawa o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami została już prawomocnie rozstrzygnięta w wyroku Sądu Okręgowego w S. w dniu 1 lipca 2015 r., w sprawie o sygn. akt IV U (...), a wyrok ten uprawomocnił się 21 czerwca 2016 r. na skutek oddalenia przez Sąd Apelacyjny w (...) składanej od tego wyroku przez organ rentowy apelacji (w sprawie III AUa (...)). W wyroku tym Sąd Okręgowy rozstrzygał o roszczeniu wnioskodawczynie wywołanym wnioskiem z dnia 28 lipca 2014 r. o przeliczenie jej emerytury w nowym systemie na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej. W tym postępowaniu nie chodziło tylko o prawo do takiego przeliczenia, ale „konkretnie o przeliczenie na podstawie art. 55 w zw. z art. 26.” Dzielenie więc tego roszczenia przez Sąd Apelacyjny na dwie odrębne sprawy, jednej o ustalenie prawa a drugiej o wysokość i sposób przeliczenia, nie znajduje oparcia zarówno we wniosku, jak i stosowanej dotychczas w tych sprawach praktyce.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozważania w niniejszej sprawie należy rozpocząć od przypomnienia treści art. 55 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym: „Ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.”. Podkreślenia wymaga przede wszystkim to, że przepis ten nie jest przepisem o ponownym ustaleniu wysokości emerytury (jej przeliczeniu), jak ma to miejsce – w przypadku emerytury z systemu zdefiniowanego świadczenia - w art. 110 – 112 ustawy emerytalnej, a w przypadku emerytury z systemu zdefiniowanej składki – w art. 108 ustawy emerytalnej. Nie stanowi on podstawy do przeliczania już przyznanej emerytury, ale do pierwotnego ustalenia wysokości emerytury przysługującej ubezpieczonemu na podstawie art. 27

ustawy emerytalnej według wskazanych w nim dwóch wariantów, z uwzględnieniem świadczenia w wyższej wysokości. Zakresem podmiotowym tego przepisu objęci są ubezpieczeni „spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27” (a nie ubezpieczeni, którzy uzyskali prawo do tego świadczenia), kontynuujący ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Chodzi więc o ubezpieczonych, którzy nabyli prawa do tego świadczenia *in abstracto* (w związku ze spełnieniem warunków - art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej), a nie *in concreto* (na skutek złożonego wniosku o świadczenie - art. 116 ust. 1 w związku z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej). Sąd Najwyższy podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2019 r., I UK 495/17 (LEX nr 2650741), że taka interpretacja odpowiada również wynikom wykładni systemowej i celowościowej. Przepis art. 55 został umieszczony w Dziale II Rozdziale 4 ustawy emerytalnej, zatytułowanym "Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e". Nie budzi wątpliwości, że wszystkie przepisy zawarte w tym rozdziale ustawy emerytalnej dotyczą ustalania wysokości emerytury z określonego tytułu przyznawanej na skutek pierwszego wniosku o to świadczenie, a nie przeliczania wysokości wcześniej przyznanej tego rodzaju emerytury. Przepisy odnoszące się do przeliczania wysokości nabytej wcześniej emerytury umieszczone są w zupełnie innej części ustawy emerytalnej, a mianowicie w Dziale VIII Rozdziale 3 tej ustawy, zatytułowanym "Zmiany w prawie do świadczeń i ich wysokości". Oznacza to, że w art. 55 ustawy emerytalnej uregulowano sposób obliczenia wysokości emerytury uzyskanej w wieku powszechnym na skutek pierwotnego wniosku o to świadczenie. Dotyczy on zatem tylko tych ubezpieczonych, którzy w chwili składania tego wniosku spełniali warunki z art. 55 ustawy, a więc przede wszystkim kontynuowali ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, nie realizując uprawnienia do emerytury z art. 27 ustawy emerytalnej i w ten sposób przyczyniając się do powiększenia Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Takiej wykładni nie sprzeciwia się ograniczenie temporalne zawarte w art. 55 ustawy emerytalnej, czyli konieczność wystąpienia z wnioskiem o emeryturę przewidzianą w art. 27 ustawy po dniu 31 grudnia 2008 r. Wskazanie to łączy się z tym, że dopiero po tej dacie pierwsze roczniki nabywały prawo do emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że ubezpieczony może żądać ponownego obliczenia wysokości jego emerytury w sposób określony w art. 26 ustawy emerytalnej, ale tylko wówczas, gdy w chwili składania wniosku o to świadczenie z tytułu osiągnięcia wieku powszechnego spełniał warunki określone w art. 55 ustawy, a organ rentowy pomimo tego zaniechał obliczenia wysokości emerytury również według zasad kapitałowych, poprzestając na zastosowaniu do jej wyliczenia art. 53 tej ustawy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 4 września 2013 r., II UK 23/13, OSNP 2014 nr 6, poz. 85 i z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/13, OSNP 2014 nr 10, poz. 148). Nie może bowiem budzić wątpliwości, że zgłoszenie wniosku o ustalenie prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej przy jednoczesnej możliwości obliczenia jej wysokości na nowych zasadach (art. 26) musi wiązać się z przeprowadzeniem przez organ rentowy symulacji mającej na celu stwierdzenie, która z emerytur (obliczana wedle art. 26 czy 53) jest kwotowo korzystniejsza dla ubezpieczonego, do czego organ rentowy jest zobowiązany, realizując ogólną dyrektywę § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412) stanowiącą o udzielaniu informacji, w tym wskazówek i wyjaśnień, w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń. Niewykonanie tego obowiązku powinno być potraktowane jako błąd organu rentowego, który w aktualnym stanie prawnym (obowiązującym od 17 lipca 2017 r.) umożliwia ponowne ustalenie wysokości świadczenia w myśl art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej, a poprzednio - mogło być potraktowane jako ujawnienie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na wysokość świadczenia, co stanowiło przesłankę do wznowienia postępowania przed organem rentowym na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. Innymi słowy, po przyznaniu prawa do emerytury i ustaleniu jego wysokości, możliwe jest jego ponowne obliczenie według art. 26 ustawy emerytalnej jedynie w trybie swoistego wznowienia postępowania, o którym mowa w przywołanych wcześniej przepisach (por. wyrok także Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., III UK 86/17, LEX nr 2555734).

Przedstawione stanowisko wskazuje, że porównanie wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 26 z wysokością emerytury obliczonej zgodnie z art. 53

następuje w momencie przyznania prawa do emerytury, a zatem uwzględnia się kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie i subkoncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano prawo do emerytury oraz średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego.

W dalszej kolejności wskazać należy, że organ rentowy kwestionował zastosowanie art. 55 ustawy emerytalnej do tych ubezpieczonych, którzy najpierw złożyli wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym albo tzw. emeryturę wcześniejszą, a następnie spełnili warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 i kontynuowali ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego. Stanowisko to nie znalazło akceptacji w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym podkreśla się, że emerytura w niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to odrębne rodzaje emerytur charakteryzujące się odmiennymi przesłankami nabycia do nich prawa, w związku z czym dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę. To z kolei wskazuje, że skoro nie zaznaczono w art. 55 ustawy emerytalnej, że wyliczenie emerytury kapitałowej jest możliwe tylko wówczas, gdy jest to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta), to oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., III UZP 4/13, LEX nr 1342169).

W sprawie, w której zapadł prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w S. z 1 lipca 2015 r., (IV U (...)), zgodnie z którym zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. z dnia 5 sierpnia 2014 r. i przyznano H. R. prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że odmawia ubezpieczonej przeliczenia wysokości emerytury dla osób kontynuujących ubezpieczenie emerytalne i rentowe, „gdyż osobie, której przyznano jakąkolwiek emeryturę

obliczoną na dotychczasowych zasadach nie przysługuje prawo do zastosowania artykułu 55 ustawy emerytalnej i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad”. Sąd Okręgowy nie zgodził się z tym stanowiskiem, powołując się na poglądy wyrażone w przywołanym wyżej wyroku z dnia 7 listopada 2013 r., II UK (...) oraz wyroku z dnia 18 września 2014 r., I UK 27/14 (LEX nr 1537287). Przyjął zatem, że wnioskodawczyni ma prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej niezależnie od tego, czy skorzystała z prawa do emerytury w obniżonym wieku czy też pobierała emeryturę z tytułu powszechnego wieku emerytalnego obliczoną według art. 53 ustawy emerytalnej. W rezultacie w wyroku tym przesądzono jedynie o tym, że przepis art. 55 ustawy emerytalnej ma zastosowania do wnioskodawczyni. Natomiast nie została prawomocnie ustalona wysokość emerytury kapitałowej, a tym samym kwestią otwartą pozostało to, który sposób obliczenia emerytury da wyższy wynik. Wprawdzie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd podkreślił, że hipotetyczna wysokość emerytury kapitałowej obliczonej na dzień złożenia wniosku o taki sposób wyliczenia emerytury (czyli na dzień 28 lipca 2014 r.) wynosi 4.434.19 zł i jest wyższa niż obliczona według starych zasad, jednakże należy przypomnieć, że rozstrzygnięcie o żądaniach stron sąd zamieszcza w sentencji wyroku. Stosownie do tego, przyjmuje się powszechnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że powagą rzeczy osądzonej objęta jest treść sentencji, atrybutu tego pozbawione jest natomiast uzasadnienie. Uzasadnienie może być pomocne do ustalenia tego, o jakim żądaniu i w związku z jaką podstawą faktyczną rozstrzygnięto. W opinii Sądu Najwyższego motywy wyroku zawarte w jego uzasadnieniu nie uzyskują cech prawomocności i nie mogą krępować sądu przy wydawaniu innego orzeczenia (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 1934 r., C.III. 313/33, Zb. Orz. 1935, poz. 67). Mogą one jedynie służyć wyjaśnieniu treści sentencji, choćby nawet znalazły się w samej sentencji (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1926 r., C. 1247/25, OSP 1927, z. VI, poz. 212). Stanowisko to wielokrotnie powtarzano w judykaturze (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1957 r., 1 CO 20/57, OSPiKA 1958 z. 10, poz. 261; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1962 r., I CR 771/61, OSNC 196, nr 7–8, poz. 116; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 1963 r., I PR 470/63, OSNPG 1964 nr 7,

poz. 46; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 1999 r., III CKN 77/99, LEX nr 523565; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., V CK 528/03, LEX nr 188496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 r., I CK 217/05, LEX nr 187004; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007 nr 5–6, poz. 71; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 20; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012 r., I CSK 494/11, LEX nr 1228678, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2015 r., IV CSK 181/14, LEX nr 1628952). Bardziej liberalne poglądy przedstawione zostały np. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2010 r., II PK 249/09, OSNP 2011 nr 17–18, poz. 225 oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 1415/00, LEX nr 53284), w których przyjęto, że powaga rzeczy osądzonej rozciąga się również na motywy wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 1415/00, LEX nr 53284 oraz z dnia 29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 71). W szczególności, powagą rzeczy osądzonej mogą być objęte ustalenia faktyczne w takim zakresie, w jakim indywidualizują one sentencję jako rozstrzygnięcie o przedmiocie sporu i w jakim określają one istotę danego stosunku prawnego. Chodzi jednak tylko o elementy uzasadnienia dotyczące rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, w których sąd wypowiada się w sposób stanowczy, autorytarny o żądaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., V CK 528/03, LEX nr 188496 oraz z dnia 21 września 2005 r., V CK 139/05, LEX nr 186929). W niniejszej sprawie, nawet przy przyjęciu tego bardziej elastycznego poglądu, nie sposób przyjąć, aby Sąd rozstrzygnął prawomocnie o wysokości emerytury, obliczonej na podstawie art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej, w szczególności, że przedmiotem sporu było to, czy wnioskodawczyni należy do kręgu ubezpieczonych, do których ma zastosowanie art. 55 ustawy emerytalnej. W związku z takim stanowiskiem nie potwierdził się zarzut nieważności postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c.), gdyż w niniejszej sprawie nie występuje tożsamość roszczenia (pomiędzy tymi samymi stronami) z prawomocnie rozstrzygniętym roszczeniem w wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 1 lipca 2015 r.

Przedstawione wyżej stanowisko, że porównanie wysokości emerytury obliczonej na podstawie art. 26 z wysokością emerytury obliczonej zgodnie z art. 53 następuje w momencie przyznania prawa do emerytury z art. 27 ustawy emerytalnej, powoduje że zarzuty skargi oparte na naruszeniu prawa materialnego są nieuzasadnione. Ponieważ zasada to dotyczy wszystkich ubezpieczonych objętych treścią art. 55 ustawy emerytalnej nie ma usprawiedliwionej podstawy zarzut naruszenia art. 2a ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Dodać też trzeba, że ani przedmiotem sporu, ani wyroku Sądu drugiej instancji nie było żądanie ponownego ustalenia wysokości emerytury określonej w art. 24 lub 24a ustawy emerytalnej na podstawie art. 108 tej ustawy. W związku z tym kwestia ta i powiązany z nią zarzut naruszenia art. 108 ustawy emerytalnej pozostaje bez wpływu na trafność rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w wyroku. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).